Література.

1. Тищенко А.Н. Экономическая результативность деятельности предприятий: монография / Тищенко А.Н., Кизим Н.А., Догадайло Я.В. – Х.: ИД «ИНЖЕК», 2005. – 144 с.

2. Синк Д.С. Управление производительностью: планирование, измерение и оценка, контроль и повышение / Синк Д.С. – М.: Прогресс, 1989. – 528 с.

3. Питерс Т. В поисках эффективного управления / Питерс Т., Уотерман Р. – М.: Прогресс, 1986. – 424 с.

4. Друкер П.Ф. Управление, нацеленное на результаты / Друкер П.Ф. – М.: Прогресс, 1992. – 200 с.

5. Управление по результатам / Т. Санталайнен, Э. Воутилайнен, П. Поренне, Й.Х. Ниссинен. - М.: Прогресс, 1993. - 320 с.

6. Axson David A.J. Best practices in planning and performance management: Radically rethinking management for a volatile world / David A.J. Axson. – Canada: Wiley, 2010. – 320 с.

ПОТЕНЦІАЛ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Косаревич А. В., студент
Науковий керівник: Догадайло Я. В., к. е. н., доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Визначення потенціалу підприємства в умовах прискорення процесів обробки інформації та автоматизації її збору і обробки набирає особливої актуальності, оскільки до цього часу на заваді широкого застосування даного показника стояла недостатня обґрунтованість та складність його розрахунку. Визначення потенціалу підприємства надає можливість значно підвищити обґрунтованість прийняття управлінських рішень з розвитку та поточної діяльності підприємства. Найбільш важливим являється отримання загальної, інтегральної оцінки, яка б враховувала б всі можливості і всі обмеження. Така оцінка може бути отримана на основі використання економічної категорії «потенціал». З визначення потенціалу підприємства показав, що на цей час не має єдиної загальновизнаної концепції щодо його сутності та методів розрахунку.

Проблемам потенціалу підприємства було присвячено багато публікацій, особливо в кінці 70-х та на початку 80-х років. Теоретичні аспекти формування та використання потенціалу підприємства

досліджувались у працях таких українських і зарубіжних економістів, як: Л. І. Абалкін, А. І. Анчишкін, В. М. Архангельський, І. О. Джаін, Т. В. Калінеску, Н. С. Краснокутська, О. Є. Кузьмін, Є. В. Лапін, І. І. Лукінов, Р. В. Марушков, І. М. Рєпіна, О. С. Федонін, Н. І. Чухрай, Д. К. Шевченко. На сьогоднішній день тільки декільком дослідник змогли розглянути потенціал підприємства в дорожньому господарстві, такі як: А.М. Тищенко, О.С. Абрамова (О.С. Головко). Значна увага приділялась розглядові окремих складових потенціалу підприємства: виробничого, фінансового, трудового, інформаційного, інноваційного, інвестиційного, управлінського тощо.

Вивчення наукового розуміння терміна «потенціал» дає показав, що впродовж всіх років кожний автор змінював поняття "потенціал підприємства" і трактував його по-різному і тому не існувало єдиної думки щодо цієї категорії. Це різнобіччя думок можна пояснити тим, що саме поняття "потенціал" трактується по-різному, адже залежно від того, що вкладається у розуміння змісту цього терміна залежить вибір подальших шляхів його формування.

На сьогоднішній день немає єдності у визначенні сутності поняття потенціал підприємства. Сучасна економічна наука не дає однозначного визначення поняття потенціалу підприємства, унаслідок чого воно часто підмінюється іншими поняттями, зокрема «ресурси», «резерви», «потужність» тощо, що створює труднощі його дослідження і може спричинити суперечливість результатів.

Систематизація підходів до визначення сутності поняття «потенціал підприємства» є важливим етапом для формування основ подальших досліджень особливостей його формування, оцінювання та використання на підприємстві.

У ринкових умовах категорія «потенціал підприємства» здобуває особливу актуальність як одна з основних характеристик стабільності підприємства і, головне, можливостей його подальшого розвитку. Трактування терміну "потенціал" різними авторами:

1) Олексюк О. І. [1] - максимально можлива сукупність активних і пасивних, явних і прихованих альтернатив (можливостей) якісного розвитку соціально-економічної системи підприємства у певному середовищі господарювання (ситуаційно-ринкова складова) з урахуванням ресурсних, структурно-функціональних, часових, соціокультурних та інших обмежень.

2) О.С. Федонін [2] - інтегральне відображення поточних і майбутніх можливостей економічної системи щодо рансформування

вхідних ресурсів за допомогою притаманних її персоналу підприємницьких здібностей в економічні блага, максимально задовольняючи в такий спосіб корпоративні та суспільні інтереси.

3) Краснокутська Н. С. [3] - можливість системи ресурсів і компетенції підприємства створювати результат для зацікавлених осіб за допомогою реалізації бізнес процесів.

4) Шинкаренко В.Г., Криворучко О.М. [4], Пипенко І.С. [5] - узагальнююча динамічна характеристика внутрішніх ресурсів підприємства та зусиль щодо їх оптимального використання для досягнення встановлених цілей. При цьому підприємство здійснює пошук чи перерозподіл наявних зусиль сфери використання ресурсів шляхом їх перетворенням та (або) внаслідок саморозвитку з урахуванням зовнішніх обмежень.

5) Отенко І. П. [6] - діалектична єдність можливостей, так і процесів їх реалізації

6) Рєпіна І. М. [7] - сукупність ресурсів, навичок і можливостей керівників та інших категорій персоналу щодо виробництва товарів, здійснення послуг, отримання максимального доходу і забезпечення сталого функціонування та розвитку підприємства.

7) Мазараки А.А., Лигоненко Л.О., Ушакова Н.М. [8] – можливість підприємства в забезпеченні ефективності функціонування.

Виходячи з різних визначень авторів, щодо терміну «потенціалу» видно, що і досі не існує однозначного трактування поняття «потенціал підприємства». Складність і недостатня розробка цієї категорії стали причиною безлічі точок зору її тлумачення і визначення. Розмаїття думок з приводу сутності потенціалу підприємства деякі автори спробували систематизувати виділення визначення підходів до розкриття сутності потенціалу підприємства, що характеризують загальними рисами. Викладене свідчить, що і досі немає єдності у визначенні кількості підходів потенціал підприємства, але в середньому кожен вчений виділяє по три ресурси. Також важливо зазначити що кожний із авторів не враховував еволюцію суті поняття потенціалу підприємства, тому на думку автора, щоб краще розібратися в суті поняття то потрібно проаранжувати по рокам. Для розгляду еволюції підходів до визначення сутності поняття «потенціал підприємства» було розглянуто порядку сорока літературних джерел. В результаті було виявлено чотири підходи до визначення «потенціал підприємства»: ресурсний, функціональний, системоутворюючий та інтегрований.

Аналіз цих публікацій та використання логіко-порівняльного аналізу дали можливість виявити певні закономірності позицій щодо визначення потенціалу та сформулювати підходи, в рамках яких характеризуються теоретичні засади та створюється базис щодо визначення потенціалу підприємств. Прослідкувавши за еволюцією поняття «потенціал» можна зробити, висновок, що науковці ще досі не знайшли одностайної думки щодо того, як має звучати єдине вірне визначення «потенціалу». Проте, спільним у всіх наведених трактуваннях є те, що «потенціал» характеризується ресурсами, запасами, навичками та здібностями, які може використати підприємство у процесі своєї діяльності якомога ефективніше.

Виходячи з доцільності використання в ринкових умовах результативного підходу до управління, автор для визначення сутності потенціалу вважає доцільним використовувати інтегрований підхід, тобто поєднання ресурсного та системоутворюючого підходів. Під потенціалом підприємства пропонується розуміти узагальнюючу динамічну характеристику внутрішніх ресурсів підприємства, що формують його можливості та забезпечують розвиток у цільовому напрямку з урахуванням чинників зовнішнього середовища.

Література.

1. Олексюк О.І. Управління потенціалом акціонерних товариств (на матеріалах підприємств цементної промисловості України): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. ек. наук: спец. 08.06.01 «Економіка, організація і управління підприємствами» / О.І. Олексюк. – Київ, 2001. – 22 с.
2. Федонін О. М. Потенціал підприємства: формування та оцінка / О. М. Федонін, І. М. Репіна, О. І. Олексюк. – К.: КНЕУ, 2004. – 316 с.
3. Краснокутська Н. С. Потенціал підприємства: навч. посіб. / Н.С. Краснокутська. – К.: Центр навчальної літератури, 2008. – 352 с.
4. Шинкаренко В.Г. Сучасне розуміння потенціалу підприємства / В.Г. Шинкаренко, О.М. Криворучко, І.С. Пипенко // Економіка транспортного комплексу - 2011. - № 18.- С. 47-58.
5. Пипенко І.С. Обґрунтування складу потенціалу підприємства / І.С. Пипенко // Економіка транспортного комплексу. - 2012. - № 19. - С. 17-25.
6. Отенко И. П. Стратегическое управление потенциалом предприятия: монография / И. П. Отенко – Х. : ХНЭУ, 2006. – 256 с.

7. Рєпіна І.М. Підприємницький потенціал: методологія оцінки та управління / І.М. Рєпіна // Вісник Української Академії державного управління при Президентові України. - 1998. - № 2. – С. 262-271.

8. Мазаракі А.А. Економіка торговельного підприємства : Підруч. для вузів / А.А. Мазаракі, Н.М. Ушакова, Л.О. Лигоненко. - Київ: 1999. – 375 с.

СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ СТІЙКІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА

Коваль І. О., студентка
Науковий керівник: Федотова І. В., к. е. н., доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Стійкість підприємства – обов’язкова умова успішного його розвитку в мінливих умовах економіки. Це основний показник життєздатності підприємства та конкурентоспроможності. У час росту конкуренції, розвитку технологій та боротьби за споживача ситуація вимагає приділяти величезну увагу стійкості підприємства. Тобто здійснювати безперервний контроль за усіма показниками системи, безупинно збирати інформацію, її обробляти, швидко реагувати на відхилення показників від заданого стану та, відповідно, приймати управлінські рішення.

Проблема стійкості підприємства була і залишається актуальною, тому багато науковців займалися дослідженням цього питання. Це: Д. Грейсон, Кемпбел Р. Макконнелл, М. Мескон, Р. Хизрич, И. Шумпетер, С. Холанд, П. Хейн, Д. Еванс, Р. Коуз, М. Дж. Форрестер, В. Хойєр, А. Хоскінг, А.М. Ляпунов, Н. В. Амбросов, А. П. Градов, А. В. Завгородня, В. А. Козловський, Г. С. Мерзлікіна, А. М. Платонов, В. К. Потьомкін, Н. А. Савінська, И.В. Брянцева та ін.

Сутність визначень стійкості різних вчених дуже схожа між собою. Проте вони розглядають поняття з різних позицій, тому досі немає єдиного узгодженого визначення. Так, наприклад, С.Г. Беляєв [1] стверджує, що стійкість - це здатність збереження якісної визначеності при зміні структури системи і функцій її елементів. Стійкість системи, таким чином, пов'язана з її прагненням до стану рівноваги, яке передбачає таке функціонування елементів системи, при якому забезпечується найвища ефективність руху до цілей розвитку. В.Н. Волкова, В.А. Воронков [2] вважають, що стійкість - здатність системи повертатися в стан рівноваги після того, як вона була з цього